

UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Zehra ADIYAMAN

MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

ÖZET

Bu bildiride uzaktan eğitimin tanımı yapılarak uzaktan eğitimin 3 temel ögesi açıklanmaktadır. Dünyada uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi uygulamalarından örnekler verilmekte; Türkiye'deki uygulamalardan söz edilerek yabancı dilin de diğer alanlar gibi uzaktan eğitim yoluyla öğretilebileceği vurgulanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan Eğitim, Yabancı Dil Öğretimi, Öğreten, Öğrenen, Ortam.

ABSTRACT

In this paper, distance education is defined and the three aspects of it are explained. The applications of teaching foreign languages via distance education in the world are mentioned. Some of the applications in Turkey are also explained and teaching foreign languages via distance education likewise the other subjects, is also emphasized.

Key Words: Distance Education, Teaching Foreign Languages, Instructor, Learner, Medium.

UZAKTAN EĞİTİMİN TANIMI VE KAPSAMI

İlk olarak Wisconsin Üniversitesi'nin 1892 Yılı Kataloğunda geçmiş olan "uzaktan eğitim" terimi, yine ilk kez aynı üniversitenin yöneticisi William Lighty tarafından 1906 yılında yazılan bir yazıda kullanılmıştır. Terim, 1960'lı yıllardan başlayarak yaygın bir kullanım alanı kazanmıştır.

Uzaktan eğitimi tanımlamada daha çok, "geleneksel olmayan eğitim", "geleneksel olmayan öğrenim", "bağımsız çalışma", "okul dışında eğitim", okul dışında öğrenim" ve benzeri terimler önerilmiş ve kullanılmıştır. Ne var ki, bu terimlerden hiç biri uzaktan eğitimi tam olarak kapsamamaktadır (Kaya, 1996).

Uzaktan eğitim, öğrenenle öğretmenin fiziksel olarak birbirinden uzakta olduğu bir eğitim biçimidir. Geçmişi 19.yy'a kadar giden uzaktan eğitimin, bugünkü anlamda ortaya çıkışı 1920'li yıllara dayanmaktadır.

Günümüzde uzaktan eğitimin tanımı temelde aynı kalsa da daha farklı biçimlerde yapılmaktadır. Wisconsin Üniversitesi Sürekli Eğitim Grubu'nun yaptığı tanıma göre uzaktan eğitim, öğrenci etkileşimi ve öğrenme sertifikası sağlayacak biçimde tasarlanmış; uzaktaki kitleye ulaşmak için geniş bir teknoloji yelpazesi kullanan, planlanmış bir öğrenme/öğretme deneyimidir.

Bu tanım değişikliğinin en önemli nedeni eğitim teknolojileri alanındaki gelişmelerdir. Uzaktan eğitim, eğitimdeki tüm sınırları, duvarları ortadan kaldırmıştır. Diğer bir deyişle, uzaktan eğitim, isteyene, istediği yaşta, istediği yer ve zamanda, istediği hızla, istediği ortamı kullanarak öğrenme olanağı sağlamaktadır. Uzaklık, zaman, yer, yaş, sosyo-ekonomik durum, fiziksel engelli olma, vb. özellikler uzaktan eğitimi, yaşam boyu öğrenmeyi sürekli gündemde tutmaktadır.

Ülkemizde, bu nedenlere hızlı nüfus artışı da eklenmektedir. Hizmetler ne denli geliştirilirse geliştirilsin artan nüfusa yeterince yanıt verememektedir. Uzaktan eğitim bu nedenle ülkemizde gelişmiş ülkelere kıyasla çok daha büyük bir kitleye sahiptir. Dünyadaki birçok ülkenin yanı sıra Türkiye'de de uzaktan eğitim uygulanmaktadır. Türkiye'de uzaktan eğitim uygulayan kurumlardan başlıcaları; Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Milli Eğitim Bakanlığı Açıköğretim Lisesi, Açık İlköğretim Okulu ve Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okuludur. Açık Öğretim Fakültesi, Açıköğretim Lisesi ve Açık İlköğretim Okulu gibi uzaktan eğitim kurumlarının öğrenci sayıları, çoklukta dünyadaki benzersiz örnekleri oluşturmaktadır.

UEde eğitim ortamları tek yönlü ve çift yönlü olarak incelenebilir:

Tek Yönlü Eğitim Ortamları, Radyo/TV Programları, Ses/görüntü Kasetleri, CD, VCD ve Basılı Materyal olarak gruplanabilir.

Çift Yönlü Eğitim Ortamları ise Etkileşimli Radyo/TV Programları (canlı yayına telefon/faks/e-posta ile katılım), Telefon, İnternet Aracılığıyla Eşzamanlı Eğitim (söyleşi odaları), Karşılıklı E-posta Yollama/Mektuplaşma, Etkileşimli CD, VCD, Telekonferans, Videokonferans, İnternetkonferans şeklinde çeşitlilik gösterir. Tek yönlü eğitim ortamları, ses/görüntü kasetleri karşılıklı gönderilerek çift yönlülüğe dönüştürülebilir.

Bu bildirinin konusu olan uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi, diğer alanlardan çok daha önce uygulanmaya başlamıştır. Bunun nedenlerinden biri yabancı dil öğrenmeye duyulan yoğun gereksinim, yani talep, bir diğeri ise uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğrenimine yönelik materyalin çokluğu olmuştur.

Bu alandaki uygulama örneklerine geçmeden önce, yabancı dil öğrenme süreci incelenecek olursa şu aşamalar görülür; dilin yapısını öğrenme, dil becerileri kazanma, amaç dilin kültürel öğelerini tanıma, dilin farklı toplumsal ortamlarda nasıl kullanıldığı bilgisini edinme, dilin yapı, beceri bilgileriyle birlikte toplumsal kullanımını da birleştirerek iletişim kurma.

Bir dili bilmek, o dilin dil bilgisini dinleme/anlama, konuşma, okuma ve yazma becerileri ile kullanmaktır. *Dinleme/dinlediğini anlama* derken, sesleri ayırt edebilme, sözcükleri algılama, sözcüklere anlam yüklemekle kasdedilmektedir. *Konuşmada* bu özelliklerin yanı sıra sözlü iletişim kurma da vardır. Burada kazanılması gereken iki önemli unsur doğru kullanım (accuracy), yani dilbilgisi yapılarını amaca uygun kullanabilme ile akıcılık (fluency), yani o dilde iletişimi sağlamadır. *Okuma* becerisi okuyucu ile metin arasında etkileşim kurularak geliştirilebilir. Yazılı anlatımda amaçlar, öğrenilen dilbilgisi yapıları ve sözcükleri pekiştirmek ile bir yabancı dilde, bir amaç doğrultusunda yazmayı öğrenmektir. *Yazma* becerisinin gelişmesi, sözcüklerin doğru olarak yazılması, noktalama işaretlerinin kullanılması, metnin türüne bağlı doğru sözcüklerin seçimi, görtüş ve düşüncelerin organizasyonunun doğru olması ile orantılıdır. Bu becerilerin hemen hepsi uzaktan eğitim yöntemiyle de edinilebilir. Konuşma da öğrenilebilir, ancak iletişim için toplum içinde olmak gerekir. Gelişen teknoloji sohbet odaları ile onu da sağlamaktadır.

Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretiminde de diğer alanlarda olduğu gibi 3 temel öge bulunmaktadır; öğreten, öğrenen ve öğretim ortamı.

- o **Öğreten**, uzaktan eğitim için gerekli alt yapıyı hazırlar.
- o **Öğrenen**, kendisine uygun bir öğrenme stratejisi belirler.
- o **Ortam** (radyo/televizyon/bilgisayar/İnternet/basılı materyal/telefon.vb.) seçilir, seçilen ortama göre hazırlanmış olan uygun materyal kullanılır.

Yabancı bir dil öğrenmenin pek çok yolu vardır. Bunları, uzaktan eğitim boyutuyla örneklersek;

Kendi kendine öğrenme: Ders kitaplarını, alıştırma kitaplarını, CD'leri, video kasetlerini ve ses kasetlerini içerir. Bireyler, kursu kendilerine izleyip, kaydettikleri ilerlemeyi kendileri ölçebilirler. Birçok dil için bu tür materyal kitapçılarda ve kütüphanelerde bulunabilir.

Televizyon ve Radyo Yayınları: Pek çok yayıncı kurum ve kuruluş televizyon ve radyolarda dil kursları sunmaktadır.

Web Siteleri: Her geçen gün daha çok İnternet sitesi yabancı dil dersleri sunmaktadır. Bu derslerde genellikle ses ve görüntü de bulunmaktadır. Yabancı dil öğretmenlerinin ve öğrencilerinin hizmetine sunulan bu sitelerde aynı zamanda etkileşim olanağı da bulunmaktadır. İnternetin sağladığı mektup arkadaşlığı, sohbet ortamı vb. etkinlikler de gelişen teknolojinin dil kullanımına sunduğu diğer olanaklardır.

DÜNYADA UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Bu alandaki kaynaklar tarandığında Çince'den Makedonca'ya pek çok dilin uzaktan eğitim yöntemiyle öğretildiği/öğrenildiği görülmektedir. Bir kaç örnek verilecek olursa;

İngiltere'de Ulusal British Program 1980'lerde radyo ve televizyon yoluyla Fransızca öğretmek amacıyla bir uygulama başlatmıştır. Uygulamada; radyo/TV yayınları yer almakta, öğrenen katılımı için programla ilintili bir dergi çıkartılmakta, dili kullanmak için yerel çalışma grupları oluşturulmakta, çift yönlü iletişim için ise telefonla soru-yanıt servisi kullanılmaktadır (Rybak, 1984).

Kanada'da, Manitabo, Ontario ve İngiliz Columbia'da telefonla İngilizceyi ikinci dil olarak öğretmek amacıyla bir evdeçalışma programı uygulanmıştır. Öğrenciler, ses kasetleri olan bir çalışma kitabı ile kendi kendilerine çalışmakta, her ünitenin belirli yerlerinde öğretmenle telefonla dönüt almaktadır. Bu konuşmalar öğrenciye sözlü pratik yapma olanağı da sağlamaktadır. Öğretmen telefon konuşmalarını kaydetmekte ve tekrar etmesi için öğrencene göndermektedir. 1988 yılında yapılan bir değerlendirmeye göre öğretmenler de öğrenciler de programdan memnundur (Selman, 1988).

Amerika'da, uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi programlarının sayısı sürekli artmaktadır. Pek çok merkezden uydu iletişim teknolojileri kanalıyla dil programları sunulmaktadır. Programların çoğunda merkezden yayın yapılmakta, öğrenci etkileşimi için yerel yardımcıları kullanılmaktadır. Maryland'de standart kablo TV tekniği kullanılarak etkileşimli-uzaktan eğitim programları uygulanmaktadır. Mississippi Eyaleti İngilizce Bölümü benzer bir uygulamayı fiber optik tekniği ile yapmaktadır (Clifford, 1990).

ABD Kuzey Caroline Eyalet Üniversitesi (North Carolina State University-NCSU), "Televizyonla Japonca Dil Programı" geliştirmiştir. NCSU'de yapılan canlı Japonca öğretimi yayını kaydedilmekte, kurgulanmadan, olduğu gibi katılımcı merkezlere gönderilmektedir. Öğrenciler bu kaydı izlemekte ve kursa şu yollarla katılmaktadır; NCSU eğitimcilerince hazırlanmış uygulama alıştırmalarını yaparak (Bu alıştırmalar katılımcı merkezlere gönderilen görsel materyalle desteklenmektedir), NCSU öğrencilerine verilen ödevlerin aynısını yaparak, NCSU öğrencilerine verilen quiz ve sınavların aynısını alarak, NCSU eğitimcileriyle özel telefon saatlerinde iletişim kurarak, NCSU yerleşkinde eğitimcileri ziyaret ederek. Her merkezde, video sunumu sonrasında öğrencilere yardımcı olmak amacıyla ana dili Japonca olan bir öğretmen hazır bulunmaktadır (Kataoka, 1987).

Bir diğer örnek, Güney Afrika Üniversitesinin 1993 yılından beri üniversite düzeyinde uygulamakta olduğu "Uzaktan Eğitim Yoluyla Mandarin Çincesi Öğretimi Programı"dır. Eğitim materyali, alıştırma kitabı ve bir dizi eğitici mektubu, 16 ses kasedi ve ödevler içeren üç rehber kitaptan oluşmaktadır. Öğrencilere destek olmak amacıyla telekonferans, grup çalışması ve slayt gibi diğer medyadan da yararlanılmaktadır. Rehber kitaplarda kolay anlaşılır bir dille yöntem anlatılmakta ve içerik hakkında bilgi verilmektedir (Hau-Yoon, 1994).

İsrail Open University öğrenen merkezli yaklaşımla ikinci dilde akademik okuma (L2 reading) programı uygulamaktadır (Klein-Wohl, 1995).

Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretiminin ne kadar çeşitli dili kapsayabileceği 1985 yılında Avusturalya yüksek öğretim kurumlarının bu konudaki programları incelendiğinde açıkça görülmektedir. 7 farklı kurumda lisans derecesi veya Asya çalışmaları diplomasına kredi olarak katılmak üzere verilen bu programlarla Almanca, Endonezyaca, Fransızca, İtalyanca, Japonca, Makedonca, Polonyaca, Portekizce, Sırçça, Ukraynaca, Vietnamca, Yunanca dilleri öğretilmektedir (Williams ve Sharma, 1988).

Aynı şekilde, İngiltere Victoria Dil Okulları Uzaktan Eğitim Bölümü de İngilizce dışındaki dillerin (LOTE) orta öğretim öğrencilerine (7-12. sınıflara) uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesi programı kapsamında Almanca, Endonezyaca, Fransızca, İtalyanca, Japonca, Latince ve Modern Yunanca dillerinin öğrenilmesi olanağını sağlamaktadır. Programlara resmi ve özel örgün eğitim kurumları öğrencileri, Victoria Uzaktan Eğitim Merkezinin kayıtlı öğrencileri, okula kayıtlı olmayan öğrenciler ve denizafişli ülkelerin öğrencileri katılabilmektedir. Programa kayıt ücretsiz olmakla birlikte, danışmanlık hizmetleri ve kurslar ücretlidir. Kurs ücreti, alıştırma kitapları, ses kasetleri, telefon görüşmeleri, posta ve elektronik posta hizmetleri ile seminerleri kapsamaktadır. Öğrencilerden ayrıca, eğitimcilerin vereceği listeden seçecekleri bir ders kitabını almaları istenmektedir.

Uzaktan eğitim yoluyla dil öğretiminin dünyadaki uygulamalarından biri de Avrupa Konseyi'nin Almanca, Fransızca, İngilizce dillerinin başlangıç ve orta düzeyde bilinmesinin ölçütü olarak belirlediği programa uygun olarak BBC, The British Council, Cambridge Üniversitesi ve Longman işbirliğiyle hazırlanan "Look Ahead" serisidir. Başlangıç seviyesinden orta seviyeye kadar kendi kendine İngilizce öğreten seri, Türkiye, Polonya, İspanya, Rusya, Almanya, Meksika ve Çin gibi pek çok ülkede kullanılmaktadır. Kendi kendine öğrenme kiti olarak sunulan eğitim materyali, 4 ders kitabı, 15'er dakikalık 60 TV

programı, 10'ar dakikalık 60 radyo programı, 6 video kaset ve 8 ses kasetinden oluşmaktadır. Seri CD ortamına da aktarılmıştır. İngilizce bilgilerini belgelemek amacıyla sertifika almak isteyenler iki bölümden oluşan setin her bir bölümünün sonunda isterlerse, Cambridge Üniversitesi Sınav Merkezinin uyguladığı KET-PET sertifika sınavlarına katılabilmektedir.

Kaynak taraması yaparken yabancı dil öğrenenlere olduğu kadar öğretmenlere yönelik internet sitelerinin varlığı da dikkat çekici boyutta karşımıza çıktı. Örneğin İngilizce öğretmenleri için IATEFL ve TESOL gibi uluslararası İngilizce öğretmenleri derneklerinin siteleri başta olmak üzere 200'e yakın site hizmet vermektedir.

TÜRKİYE'DE UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Milli Eğitim Bakanlığının radyo ile yabancı dil öğretimi, televizyon okulu programları ile başlattığı uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi uygulamalarının günümüzdeki örnekleri arasında Milli Eğitim Bakanlığı Açıköğretim Lisesi ile Açık İlköğretim Okulu, Anadolu Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fono ve Limasollu Naci Yayınları sayılabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi Uygulamaları

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), eğitimde teknoloji kullanımına ve uzaktan eğitime her zaman önem vermiş, 1992 yılına kadar sistemli bir uzaktan eğitim uygulaması yapmamış olsa da, örgün ve yaygın eğitim için film, film şeridi, ders slaytları, kartlar, radyo ve televizyon programları hazırlayarak, yaygın ve örgün eğitime uzaktan eğitim materyali desteği vermiştir.

1970'li yıllarda örgün eğitimde kullanılan yabancı dil ders kitaplarını desteklemek amacıyla, "Radyo ile İngilizce/Fransızca/Almanca" programları hazırlanmış ve Ankara Radyosundan yayınlanmıştır.

1980'li yıllarda, yine Milli Eğitim Bakanlığı Film Radyo Televizyonla Eğitim Merkezi (FRTEM) de TRT ile iş birliği yaparak hazırladığı TV Okulu/TV Dershanesi Projeleriyle, lise öğrencileri için, öğrenimlerini desteklemek ve üniversiteye hazırlanmalarına katkıda bulunmak amacıyla yabancı dil öğretimi de dahil olmak üzere, pek çok ders programı üretilip, yayınlanmıştır.

1992'de, sosyo-ekonomik problemler, sağlık ve benzeri sorunlar nedeniyle yarım bıraktıkları lise öğrenimlerini tamamlamak isteyenlere, uzaktan eğitim yoluyla orta öğrenim olanağı vermek amacıyla, FRTEM (EğiTek) bünyesinde, Açıköğretim Lisesi (AÖL) kurulmuştur. İlk yıl 45 000 öğrencinin kayıt yaptırdığı AÖL'nin bugün yurt içi ve yurt dışında yarım milyonu aşkın öğrencisi vardır.

AÖL'nin öğrenme sistemi, öğrencilerin çalışma saatlerini ve öğrenme özelliklerini dikkate alan bireysel öğrenmedir. AÖL'nin eğitim materyali, radyo ve televizyon programları ile kitap, broşür, ders notu ve bülten gibi basılı materyallerdir. AÖL televizyon programlarının kayıtlı öğrencilerin yanı sıra çok çeşitli kesimlerden izleyici bulduğu Kuruma gelen mektup ve telefonlardan anlaşılmalıdır. Öğrencilere ayrıca infobank hizmetleri verilmektedir.

1998'de, AÖL, Milli Eğitim Bakanlığının eğitimde bilgi teknolojileri kullanımına yönelik hizmetlerini birleştirmek amacıyla oluşturduğu Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde eğitimini sürdürürken, bir başka uzaktan eğitim okulu, Açık İlköğretim Okulu (AİO) kurulmuştur. Sekiz yıllık kesintisiz temel eğitimin yasallaşmasıyla oluşan boşluğu doldurmak amacıyla, yurt içi ve dışındaki 15 yaş üstü bireylere 6., 7. ve 8. sınıflar için uzaktan eğitim veren AİO'nun kayıtlı öğrenci sayısı 300 bine yakındır. AİO da, AÖL gibi, öğrencilerine materyal olarak ders kitabı, ders notu ile radyo/TV programları sunmaktadır. Yabancı dil öğreniminde AÖL'de ders notları ve televizyon programları kullanılmakta, AİO'da ise uzaktan eğitim yöntemiyle hazırlanmış olan yabancı dil ders notları kullanılmakta, görsel ve işitsel destek planlanmaktadır.

Gelişen her teknolojiyi sistemine uyarlayarak çağı yakalama uğraşını sürdüren Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde AÖL ve AİO öğrencilerinin yanı sıra her yaş ve konumdaki bireyin katılabileceği bir "Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi Projesi" gerçekleştirmeyi planlamaktadır. Başlangıç düzeyinden ileri düzeye kadar yabancı dil öğrenmek isteyen herkese, dilediği her yerde ulaşmayı hedefleyen söz konusu projede, internetin yanı sıra basılı materyal (ders kitabı/notları, ses/görüntü kasetleri, kullanım kitapçığı, alıştırma kitapları vb.),

radio/televizyon programları, CD, vb. çoklu ortam ürünlerinin kullanılması da öngörülmektedir.

AÖL ve AİO öğrencileri, her dönemin sonunda, kendileri için hazırlanan çoktan seçmeli sorulardan oluşan sınavlara girmektedir. Söz konusu proje gerçekleştiğinde, öğrenciler isterlerse programla örtüşen sertifika sınavlarına girerek yabancı dil bilgilerini uluslararası geçerliliği olan sertifikalarla belgeleyebileceklerdir.

Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yabancı Dil Öğretimi

1982'de açılan Anadolu Üniversitesi (AÜ) Açık Öğretim Fakültesi, temel derslerin yanı sıra yabancı dil derslerini de uzaktan eğitim yöntemiyle hazırlanmış kitaplar ve televizyon programları ile sürdürmektedir.

2001-2002 öğretim yılında Açık Öğretim fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı uygulanmaya başlanmıştır. Bu program, Milli Eğitim Bakanlığı ve Anadolu Üniversitesi işbirliğinde hazırlanmıştır. İlk iki yılı bir kaç ders dışında yüz yüze eğitim yöntemiyle İngilizce dili öğretimi ağırlıklı olarak planlanan programın son iki yılı tamamen uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilecektir. Dördüncü sene öğrencilere ayrıca öğretmenlik uygulaması yaptırılarak okul deneyimi kazandırılacaktır.

ODTÜ Uzaktan Etkileşimli Yabancı Dil Öğrenme Projesi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Yabancı Diller Yüksek Okulu (YDYO), tarafından 22 Ocak 2001'de uygulamaya konulan Distance Interactive Learning (dil-Uzaktan Etkileşimli Öğrenme) Projesi, Kamu Personeli Dil Sınavı (KPDS) ya da benzeri ulusal ve uluslararası sınavlara hazırlanmak isteyen veya sadece İngilizce dilini geliştirmeyi arzu eden herkese kendi evleri, okulları ya da iş yerlerinde hizmet götürmek amacıyla hazırlanmıştır. 'dil', internet üzerinden etkileşimli bir yabancı dil (İngilizce) eğitimi programıdır.

FONO Açıköğretim Kurumu Yabancı Dil Eğitimi

FONO Açıköğretim Kurumu 1953 yılından beri uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi yapmaktadır. Mektupla yabancı dil öğretimi şeklinde başlayan sistem, iki dilli öykü kitapları, sözlükler, mektupla gönderilip, düzeltildikten sonra tekrar gönderilen ödevlerden oluşmaktaydı. Bu alanda öncülerden olan Kurum, artık internet üzerinden etkileşimli hizmet vermektedir.

Limasollu Naci Öğretim Yayınları Aracılığıyla Yabancı Dil Öğretimi

FONO gibi mektupla yabancı dil öğretmeye başlamış olan, bugün hizmetini internet üzerinden etkileşimli olarak sürdüren Limasollu Naci Öğretim Yayınları, uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğreten en eski kurumlardandır.

Dünyada ve Türkiye'de yabancı dil öğrenme arzusunda olanlara, çeşitli dillerin öğrenimine, bilinenin pekiştirilmesine yönelik pek çok materyal kolaylıkla bulunabilmektedir. Hemen hemen tüm dillerin öğrenimi/kullanımı için İnternet siteleri vardır. Türkçe'nin de yabancı dil olarak yer aldığı <http://www.ilovelanguages.com> sitesi 50'ye yakın dille ilgili siteyi içermektedir. Bu durum insanların dil öğrenmek için teknolojiyi yaygın bir biçimde kullandıklarını göstermektedir. Bu alanda her yıl harcanan zaman, emek ve para azımsanmayacak kadar çoktur.

Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretiminin yüz yüze eğitim ile karşılaştırılması amacıyla yapılan araştırmalar uzaktan eğitim öğrencisinin motivasyonu yüksek olduğu için daha başarılı olduğunu göstermiştir. ABD'de "Uydu ile Almanca" programını lise düzeyinde üniversiteye uygulanan ders kitabını ve diğer materyali kullanarak alan öğrencilerin %18'i A almış, ayrıca okullararası yarışmalarda başarılı olmuşlardır (Wohlert, 1989). ABD Kongresinin Teknoloji Araştırma Bürosunun 1989 yılı raporuna göre uzaktan eğitim yoluyla dil öğrenimi yüz yüze dil öğrenimi kadar başarılıdır.

SONUÇ

Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretiminin özel öğretim yöntemleri gerektirdiği bir gerçektir. Coğrafik ve yönetsel faktörlerin uzaktan eğitimi tercih edilir hale getirdiği durumlarda yabancı dil öğrenim sürecinde yoğun bir biçimde etkileşimli iletişim sağlanması başarı için son derece önemlidir.

Uzaktan eğitim yöntemi, yabancı dil öğretmeni eksikliği olan ve kaynakları kısıtlı olan okullara eşit şans vermek amacıyla daha yoğun bir biçimde uygulanabilir. Ayrıca, eğitimi yaygın olmayan dillerin öğretiminde de uzaktan eğitim yöntemi yararlı olabilir.

Daha işlevsel bir uzaktan eğitim uygulaması için; Canlı yayında telefon, faks veya e-posta ile iletişim, Uzaktan Eğitim Merkezinde öğretmenin sürekli hazır bulunması, Çoklu ortam kullanımı (bilgisayar, ses tanıyan araçlar, ses kasetleri, alıştırma kitapları, vb.), Elektronik posta kullanımı, 800'li telefon hatları kullanımı önerilebilir. Öğrenci grubunun ortak ilgileri doğrultusunda oluşturulacak e-group da etkili bir dil kullanma yöntemi olabilir. Yönetimin sisteme inancı ve desteği son derece önemlidir.

Türkiye'de nüfusun yoğunluğuna bağlı olarak öğrenci sayısının da çokluğu uzaktan eğitimi sürekli gündemde tutmaktadır. Ancak sayının çokluğu hizmetlerin istenen düzeyde ve kalitede olmasını zorlaştırıyor. Yine de günümüz dünyasında yabancı dil öğrenme motivasyonuna sahip böylesine geniş kitle oldukça, üretilen her hizmet amacına ulaşacaktır. Gönül ister ki diğer alanlarda öğrenim görenler de yabancı dil öğrenimine sunulanlar gibi seçebilecekleri miktarda ve kalitede materyale sahip olabilsinler.

KAYNAKÇA

Adıyaman, Z. (2001). *Avrupa Diller Yılı ve Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi*. Yayınlanmamış ATAUM Uzmanlık Kursu Ödevi.

A.Ü. AÖF İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Klavuzu, 2001-2002.

Clifford, R. (1990). *Foreign Languages and Distance Education: The Next Best Thing to Being There*. ERIC Digest. ED327066.

Hau-Yoon, L. (1994). *The development of a self-study Mandarin Chinese language course for distance learners at the University of South Africa*. "ICDE Journal (16)" 1, pp.70-80.

<http://dil.metu.edu.tr>

<http://www.ilovelanguages.com>

<http://www.meb.gov.tr>

<http://www.uwex.edu/disted/definition.html>

<http://www.uwex.edu/disted/definition.html>

<http://www.vsl.vic.edu.au/DECIRC96-1.html>

Kataoka, H. (1987). Long-distance language learning: The second year of televised Japanese. *Journal of Educational Techniques and Technologies*, (20) 2, pp.43-50.

Kaya, Z. (1996). *Uzaktan Eğitimde Ders Kitapları*. Ankara: G.Ü. Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Matbaası.

Rybak, S. (1984). Foreign languages by radio and television: A national support strategy for adult home-learners. *British Journal of Language Teaching*, (22) 3, pp.151-159.

Selman, M. (1988). Learning Languages at a distance. *TESL Talk*, (15) 3, pp.73-87.

Williams, S. & Sharma, P. (1988). Language acquisition by distance education: an Australian survey. *Distance Education*, (9) 1, pp.127-146.

Klein-Wohl, E. (1995). Second Language academic reading in distance learning: a learner-centered approach. Conference Paper. *Sixth Cambridge International Conference on Open and Distance Learning*, 3-5 July 1995. pp.92-100.

Wohlert, H. S. (1989). German by Satellite: Technology-enhanced distance learning. In W. F. Smith (Ed.), *Modern Technology in foreign language education: Applications and projects*. "Lincolnwood, IL: National Textbook Co.